

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş: 01.04.2024 ✓Accepted/Kabul: 09.03.2025

DOI:10.30794/pausbed.1462560

Research Article/Araştırma Makalesi

Değirmencioglu, P.T., Karamustafa, K. (2025). "Sağlık Turizminde Türkiye'den Yeni Bir Sigorta: Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 68, ss. 405-418.

SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE'DEN YENİ BİR SİGORTA: SAĞLIK TURİZMİ KOMPLİKASYON GÜVENCESİ SİGORTASI

Pınar Tuğba DEĞİRMENCİOĞLU*, Kurtuluş KARAMUSTAFA**

Öz

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'nin sağlık turizmi faaliyetleri bağlamında, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası konusuna ilişkin kavramsal bir altyapı oluşturarak, sağlık turizmi süreçleri üzerindeki rolünü açıklamak ve bu yolla ilgili ve ilintili bilgi birikimine katkı sağlamaktır. İlgili literatür incelendiğinde; medikal turizm ile sigorta sektörünü konu alan çalışmaların olduğu görülmektedir. Yoğun literatür taramasına rağmen Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvence Sigortası'nın, Türkiye'ye sağlık amacıyla seyahat eden bireylerin tıbbi operasyon sonrası oluşabilecek komplikasyonlara karşı geliştirilmiş ilk sigorta türü olduğuna dair bir değerlendirmeye rastlanmamıştır. Bu durum, çalışmanın temel çıkış noktasını ve özgün niteliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın, sektör temsilcileri açısından yol gösterici olacağı ve ilgili literatürün zenginleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının üstünlükleri, zayıflıkları, yasal düzenlemeleri, etkisi ve gelecekteki potansiyeli gibi konuları ele alarak sağlık turizmi sektörüne katkı sağlayacağı düşünülen değerlendirmelerde bulunulacaktır. Bu çalışma, bu bağlamda, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için bir temel oluşturmayı hedeflemektedir. Türk sağlık turizminin gelişimi ve bu bağlamda sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası tüm detaylarıyla ele alınmıştır. Türkiye 12. Kalkınma Planı sağlık turizmi hedefleri çerçevesinde, Türkiye'nin sağlık turizminde fark oluşturan uygulamaları ile dünya sağlık turizmi pastasından daha fazla pay alma potansiyeline sahip olduğu ve sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının Türkiye'nin sağlık turizmüne daha fazla katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sağlık, Sigorta, Turizm, Komplikasyon.

A NEW INSURANCE MODEL FROM TÜRKİYE IN HEALTH TOURISM: HEALTH TOURISM COMPLICATIONS ASSURANCE

Abstract

The purpose of this study is to establish a conceptual framework regarding the issue of health tourism complications within the context of Türkiye's health tourism activities, to elucidate its role in health tourism processes, and to contribute to the accumulation of relevant and associated knowledge. A review of the related literature reveals that there are studies focusing on medical tourism and the insurance sector. However, despite an extensive literature review, no evaluation has been identified indicating that Health Tourism Complication Insurance is the first type of insurance developed specifically to address complications arising after medical procedures for individuals traveling to Türkiye for healthcare purposes. This finding underscores the foundational premise and unique contribution of the study.

This study is anticipated to serve as a guide for sector representatives and contribute to the enrichment of existing literature. Furthermore, it evaluates the advantages, disadvantages, legal regulations, impacts, and future potential of health tourism complication insurance, aiming to provide insights beneficial to the health tourism sector. Within this context, the study aspires to establish a basis for the development and broader adoption of health tourism complication insurance.

*Doktora Öğrencisi, Kayseri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi ABD, KAYSERİ.

e-posta: ptdegirmencioglu@kayseri.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0001-9335-1130>)

**Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, KAYSERİ.

e-posta: karamustafa@erciyes.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-6581-6276>)

The development of Türkiye's health tourism, alongside a comprehensive analysis of health tourism complication insurance, has been addressed in detail. Within the framework of Türkiye's 12th Development Plan for health tourism goals, it has been concluded that Türkiye holds significant potential to capture a larger share of the global health tourism market due to its innovative practices in health tourism. Moreover, health tourism complication insurance is projected to contribute significantly to Türkiye's health tourism sector.

Keywords: *Health, Insurance, Tourism, Complications.*

1. GİRİŞ

Sağlık turizmi, genel manada, bireylerin sürekli ikamet ettikleri yerden başka bir yere sağlık sebebiyle geçici süre ile seyahat etmeleri olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası düzeyde gerçekleşen sağlık turizmi hareketleri, sağlık amaçlı seyahat edenlerin ziyaret ettiği ülkelere başta döviz girdisi olmak üzere ciddi ekonomik faydalar sağlamakta, uluslararası rekabetin giderek arttığı hızla gelişen bir küresel hizmet ticareti alanı oluşturmaktadır (Omay ve Cengiz, 2013: 425). Bu sebeple, sağlık turizminin birçok alanında fiziksel, teknik, insan kaynağı ve bilgi birikimi (*know how*) olarak belirli düzeye ulaşan sağlık turizmi destinasyonları sürdürülebilir rekabet üstünlüğü elde etmektedirler. Bu bağlamda, Türkiye de, son yıllarda sağlık turizmi açısından kayda değer bir potansiyele sahip olabilecek düzeye erişmiştir. Kalite düzeyi yüksek sağlık hizmetleri, düşük maliyetler ve turistik cazibe merkezleri nedeniyle Türkiye, dünya genelinde sağlık turizmi için popüler bir destinasyon haline gelmiştir (İçöz, 2009: 2271). Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de sağlık turizmini geliştirmek ve sağlık turistlerinin sayısını artırmak amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Sağlık turizminin başarısı, yalnızca devlet stratejilerine bağlı olmayıp, aynı zamanda sağlık hizmeti sunan hastanelerin yürüttüğü çalışmalarla da doğrudan ilişkilidir. İletişim faaliyetleri, bu bağlamda, sağlık hizmetlerinin tanıtılması, turistlerin ihtiyaç ve beklentilerinin anlaşılması, sağlık turistlerine ulaşılması ve memnuniyetlerinin ölçülmesi gibi önemli işlevlere sahiptir. Sağlık turistlerinin güvenini kazanmak için sürekli, tutarlı ve şeffaf iletişim temel rol oynamaktadır. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, hastanelere sağlık turistlerine ulaşma ve onları bilgilendirme noktasında önemli fırsatlar sunmaktadır (Öksüz ve Altıntaş, 2017: 60).

Türkiye'de sağlık turizmiyle ilgili esaslar, 2017'de yayımlanan Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiş, 2022'deki 5448 sayılı karar ile Ticaret Bakanlığı destekleri genişletilmiştir. Pazarlama faaliyetleri için çeşitli teşvikler sunulurken, zorunlu Komplikasyon ve Seyahat Sağlık Sigortası Desteği de sağlanmaktadır (Aşıkoğlu ve Uymaz, 2022).

Ticaret Bakanlığı tarafından sağlanan Komplikasyon ve Seyahat Sağlık Sigortası Desteği, Türkiye'ye sağlık turizmi faaliyetleri çerçevesinde tedavi amacıyla seyahat eden yabancı hastalar adına Türkiye'deki sigorta şirketleri aracılığıyla yaptırılan sigorta poliçelerinin masrafları için %70 oranında sübvansiyon sağlamaktadır. Bu destek, yıllık olarak en fazla 10 milyon 942 Bin TL'ye kadar sağlanmaktadır (Ticaret Bakanlığı, 2025). Sağlık turizmi kapsamında sunulan komplikasyon sigortası, yabancı hastaların Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden yararlanırken, tedavi sürecinde veya sonrasında karşılaşılabilecekleri olası komplikasyonlar nedeniyle ortaya çıkabilecek tıbbi masrafları karşılayarak, hastaların maddi güvence altına alınmasını sağlar. Bu sigorta, hastaların Türkiye'deki sağlık kuruluşlarında tedaviye devam etmelerini ve oluşabilecek ek masrafları karşılamalarını temin etmek amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası, sağlık turizmi çerçevesinde Türkiye'ye seyahat eden yabancı hastalar, cerrahi operasyon sonrasında ortaya çıkabilecek olası komplikasyonlar nedeniyle operasyonun revize edilmesi veya güncellenmesi gerektiğinde, ilgili teminat kapsamına dâhil edilmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde; medikal turizm ile sigorta sektörünü konu alan çalışmaların olduğu görülmektedir. Buna karşın; Türkiye'ye sağlık amacıyla seyahat eden bireylerin ameliyat sonrası oluşabilecek komplikasyonlara karşı geliştirilmiş ilk sigorta türünü inceleyen bir çalışma ile karşılaşmamıştır. Bu durum, çalışmanın temelini oluşturarak özgün bir perspektif sunmaktadır. Bu nedenle, mevcut çalışmanın sektör temsilcilerine rehberlik etmesi ve ilgili bilgi alanını zenginleştirilmesi bağlamında katkısı beklenmektedir.

Bu çalışmada, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının Türkiye'deki sağlık turizmi faaliyetleri üzerindeki önemini ve etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Sigortanın, Türkiye'deki sağlık turizmi faaliyetleri açısından taşıdığı değeri açıklayarak, bu alanda sağladığı avantajlar ve dezavantajlar, mevcut yasal düzenlemeler,

uygulamalar, sektöre olan etkisi ve gelecekteki potansiyelini ele alacaktır. Çalışma, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için bir temel oluşturmayı hedeflemektedir. Ayrıca, bu sigortanın; hem sigorta hem de sağlık turizmi sektörünün gelişimine olan katkıları ve yapılabilecek iyileştirmeler üzerine de durulacaktır. Sağlık turizmi sektöründeki sigorta uygulamalarının değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi konusunda önemli bir bilgi birikimi sunmayı amaçlamaktadır.

2. SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE

Sağlık turizmi, son yıllarda popülerlik kazanan bir seyahat trendidir. İnsanlar, daha uygun maliyetli ve kaliteli sağlık hizmetleri almak için yurt dışına seyahat etmeyi tercih etmektedir. Türkiye, bu alanda önemli bir destinasyon haline gelmiş ve çok sayıdaki yurt dışından gelen hasta tarafından kabul görmektedir. Türkiye'nin sunduğu kaliteli sağlık hizmetleri, deneyimli doktorları ve modern tıbbi teknolojileri, sağlık turizminin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ancak, sağlık turizmi de beraberinde bazı riskleri getirmektedir. Bu risklerin önüne geçmek ve hastaların güvende olmalarını sağlamak için sağlık turizmi komplikasyon sigortası önemli bir rol oynamaktadır.

Bu nedenle çalışmanın bu bölümünde, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasının Türkiye'deki sağlık turizmi faaliyetlerine ilişkisini daha iyi açıklayabilmek için, öncelikle sağlık turizmi kavramı ve Türkiye'nin potansiyeline ilişkin bilgiler verilmiştir.

2. 1. Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi tanımı, literatürde çeşitli şekillerde açıklanmaktadır. Bazı kaynaklara göre, sağlık turizmi, insanların sağlık hizmetleri için seyahat etmeleri anlamına gelirken, diğer kaynaklar, sağlık turizmini, seyahat eden insanların sağlık hizmetleri için para harcadıkları bir seyahat türü olarak tanımlamaktadır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 9).

Sağlık Bakanlığı; sağlık turizminin kapsamını, bireylerin önleme, tedavi, rehabilitasyon ve sağlığı geliştirme hizmetleri almak amacıyla yurt dışında ikamet etmeleri durumu olarak tanımlamaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2023).

Sağlık turizmi, sağlığına kavuşmak veya sağlığını korumak için farklı ülkelere seyahat eden kişilerin oluşturduğu bir turizm türüdür. Medikal turizm olarak da bilinen sağlık turizmi, genellikle uzun hastane kuyrukları ve kendi ülkelerindeki yüksek maliyetler nedeniyle tıbbi tedavi almak için başka ülkelere seyahat eden bireyleri kapsamaktadır (Muzaffar ve Hussain, 2007: 215).

Turizmin tarihi gelişimine bakıldığında, turizmin başlangıcının ve daha sonraki gelişiminin, sağlık turizmi özelliği bulunan belli cazibe merkezlerine dayandığı görülmektedir. Bu nedenle sağlık turizmi, sağlık hizmetleri ve turizmin ortak bir çalışma alanı olarak tanımlanabilmektedir. Bu iki alan karşılıklı yarar ve işbirliği çerçevesinde birbirlerinin çıkarlarını gözeterek; doğal ve iyileştirici özellikleri açısından öne çıkan yerlere turist olarak gelen ve burada tıbbi kontrol altında aktif tatil ve diğer çeşitli tedavi biçimleriyle sağlık hizmeti alan bireylerin konaklamasını organize etmektedir (Meler vd, 1996: 266).

Turizm sektörünün gelişimi ve değişimi, turistlerin ihtiyaçları ve insanların ihtiyaç ve davranışlarındaki değişiklikler, sağlık turizmi türlerinde çeşitlilik yaratmıştır. Literatürde sağlık turizmi kapsamında sağlık amacıyla yapılan seyahatler genellikle termal ve SPA-wellness turizmi, ileri yaş ve engelli turizmi, medikal turizm olmak üzere üç ana başlık altında incelenmektedir (Aydın vd.; 2011:4; Özkan, 2019: 52-55)

Termal ve SPA-wellness turizmi, insanların beden ve ruh bütünlüğünü geliştirmek amacıyla yapılan masaj, akupunktur, hidroterapi, refleksoloji vb. tamamlayıcı ve alternatif tedavileri, ayrıca egzersiz, manikür-pedikür ve diyet gibi aktiviteleri kapsayan bir turizm türüdür (Anderson, 2016: 30).

Medikal turizm, kendi ülkelerinde yüksek tedavi maliyetleri, uzun bekleme süreleri gibi nedenlerle farklı ülkeler arasında tıbbi, dişçilik ve cerrahi hizmet arayan kişileri ifade etmektedir. Medikal turizm, yurtdışında en az bir gece kalarak tıbbi tedavi gören medikal turistlerin tıbbi hizmet almak amacıyla yaptığı tüm faaliyetleri kapsayan bir turizm türüdür (Musa vd., 2012: 527).

İleri yaş ve engelli turizmi ise, yaşlı ve engelli insanların seyahat etmelerini kolaylaştırmak için tasarlanmış bir turizm türüdür. Yaşlı turizmi, bakım ihtiyacı olan yaşlı bireylerin çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması için başka ülkelere seyahat etmesi olarak tanımlanmaktadır (Çetinkaya ve Zengin, 2009:172). Engelli turizmi ise, engelli bireylerin turizm faaliyetlerini gerçekleştirmesi olarak tanımlanmaktadır (Gençay, 2007: 175).

2. 2. Türkiye'nin Sağlık Turizmi Potansiyeli

Türkiye, sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikleri, lezzetleri, denizi, güneşi ve kumu ile turistler tarafından her zaman bir cazibe merkezi olarak algılanmıştır. Bununla birlikte son yıllarda sağlık sektörünün Türkiye'de gelişmesiyle birlikte sağlık turizmi de önemini artırmıştır. Türkiye, güçlü sağlık sistemleri, ileri düzeyde jeotermal kaynakları olan sağlık tesisleri, doğal ve kültürel zenginlikleri, alt yapısı bağlamında dünya genelinde turist sayısı açısından altıncı konumda yer almaktadır. Ayrıca Türkiye'nin taşıdığı köklü tarihi miras ve maliyetlerdeki düşüklük, sağlık turizmi alanında da cazip görülmesinin başlıca nedenlerindendir (Kabacık, 2021: 466). Özellikle ABD ve Avrupa'daki Türk nüfusunun yoğunluğu, Balkanlar ve Orta Asya gibi bölgelerdeki sağlık altyapısının yetersizliği, Türkiye'nin sağlık turizmi konusunda rekabet avantajı sağlamasına katkı sunmuştur. Ayrıca, ABD ve Avrupa'da sağlık hizmetlerinin maliyetlerinin fazla olması ve Türkiye'nin sağlık alanında gerçekleştirdiği ikili anlaşmalar, ülkenin bu sektörde rekabet gücünü artırmaktadır. Türkiye'de sağlık sisteminin sürekli olarak gelişmesi, sağlık hizmetlerine kolay erişim, kısa bekleme süreleri ve vize kolaylıkları gibi faktörler de Türkiye'yi sağlık turizmi yönüyle tercih sebebi bir destinasyon yapmıştır (Gür ve Cengiz, 2013; Üstün ve Uslu, 2022: 346).

Türkiye'nin özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki sağlık turizmi konusundaki potansiyeli Diyarbakır, Şanlıurfa ve Mardin gibi illerin hem kültür hem de inanç turizmi açısından sahip olduğu zenginlikle birleştiğinde, turist çekmek için ciddi bir potansiyel taşıdığını göstermektedir (Toprak vd., 2014: 38).

Üçüncü yaş turizmi bağlamında değerlendirildiğinde ise Türkiye'nin jeotermal kaynakları, sunduğu sağlık sistemleri, sahip olduğu doğal güzellikleri, dört mevsime yayılan iklim özellikleri, tarihi geçmişi ve kültürel zenginlikleri ile birlikte sürdürülebilir turizm potansiyeline sahip olduğu belirtilmiştir (Bulut, 2022: 231).

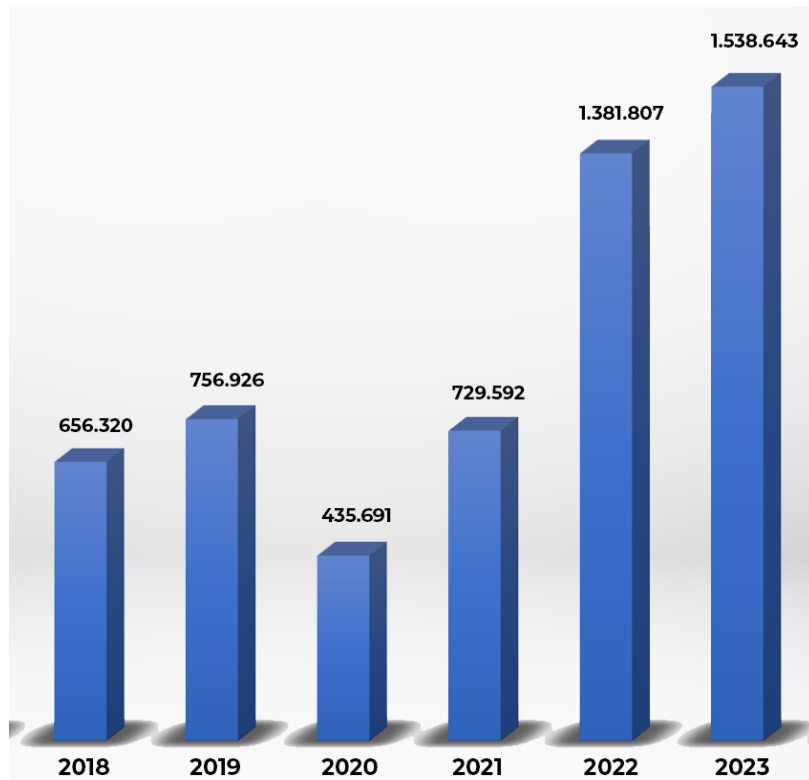
Nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak artan sağlık harcamalarının, düşük maliyetli bir çözüm olarak sağlık turizmini gündeme getirmesi ve Türkiye'nin başta yaşlı turizmi olmak üzere sağlık turizmi için cazip bir konuma gelebileceğini göstermektedir. Özellikle yaşlı sağlık turizmi için sunulan imkânlar, ileri teknoloji ile donatılmış sağlık kuruluşları, uygun maliyetli sağlık hizmetleri ve insanın beden ve ruh bütünlüğünü geliştirmeyi amaçlayan olarak ifade edilen wellness turizmi olanakları ile Türkiye'nin bir cazibe merkezi olabileceği vurgulanmaktadır (Bölüktaş, 2020: 1).

Türkiye'de sağlık turizmiyle ilgili esaslar, 2017'de yayımlanan Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmektedir (Aşıkoğlu ve Karaman, 2023: 3). Sağlık Turizmi Dairesi Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı bünyesinde, 10 Ocak 2020 tarihli ve 244 sayılı 'Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanlıklarının Görevlerine Dair Yönerge' çerçevesinde kurulmuştur. Ardından 20 Nisan 2022 tarihinde Resmi Gazete 'de yayımlanan 5448 Sayılı "Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar" ile Sağlık Turizmi 'ne yönelik olarak Ticaret Bakanlığı tarafından verilen desteklerin kapsamı genişletilmiştir. Bu kapsamda, "Ürün Yerleştirme Desteği", "Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği" ile "Yurtiçi Tanıtım Desteği" gibi destekler sağlanmaktadır. Ayrıca, devletin zorunlu tuttuğu "Komplikasyon ve Seyahat Sağlık Sigortası Desteği" de önemli bir teşvik olarak öne çıkmaktadır (Aşıkoğlu ve Uymaz, 2022: 534).

Türkiye'nin sahip olduğu nitelikli sağlık altyapısı, yüksek teknoloji kapasitesi, yetişmiş insan kaynağı ve hizmet niteliği ile uluslararası düzeyde sağlık hizmeti sunan kamu-özel sağlık kuruluşlarını teşvik etmek ve Türkiye'nin dünya sağlık turizmi potansiyelinden daha fazla pay alabilmesini sağlamak hedefiyle "Health Turkey" şemsiye markası oluşturulmuştur. "Health Türkiye" markasının lansmanı 31 Ekim 2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir (USHAS, 2022). 1 Kasım 2023 tarihinde yürürlüğe giren 2024-2028 yıllarını kapsayan 12. Kalkınma Planında; sağlık turizmi alanına "Health Türkiye" küresel çerçevede markaya dönüştürülmesi ve bu bağlamda Türkiye'nin sağlık turizmi açısından tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmesi hedeflenmiştir. Ayrıca sağlık turizmi konusunda, sağlık kuruluşlarının akreditasyonunun teşvik edilmesi de hedefler arasında yer almaktadır (Resmi Gazete, 2023).

Türkiye’de, 13 Kasım 2024 tarihi itibarıyla sağlık turizmi alanında yetkilendirilmiş 648 hastane, 197 özel tıp merkezi, 2754 muayenehane ve 1415 diğer sağlık merkezi faaliyet göstermektedir. Ayrıca, hizmet sağlayıcı kuruluşların yanı sıra 1245 aracı kuruluş da bulunmaktadır (Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı, 2024). Uluslararası standartlarda akredite edilmiş 42 JCI akreditasyonu olan sağlık kuruluşu bulunmaktadır. Özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde yer alan özel, devlet ve üniversite hastaneleri, dünya standartlarında teknolojiyle donatılmıştır. Onkolojik tedaviler, kalp damar, beyin, çocuk cerrahisi, plastik cerrahi, göz ve diş hekimliği alanlarında yüksek teknolojiye sahip sağlık hizmetleri Türkiye’deki birçok hastanede mevcuttur. Ayrıca, hastanelerde Cyberknife, robotik cerrahi, MR hizmetleri, kemik iliği nakilleri ve organ nakilleri gibi ileri teknoloji uygulamaları yapılmaktadır. Ulusal sağlık turizmi dairesi bünyesindeki hastaneler, uluslararası hastalar için 112 ve 184 numaralı hatlardan Arapça, İngilizce, Almanca ve Rusça dillerinde 7/24 tercüme hizmeti sunmaktadır. Sağlık hizmeti sunan tüm doktorlar, mesleki sorumluluklarına karşı sigorta yaptırmak zorundadır ve olası tıbbi hata veya yanlış uygulama durumunda hastanın mağduriyeti sigorta tarafından karşılanmaktadır (saglikturizmi.org.tr, 2023)

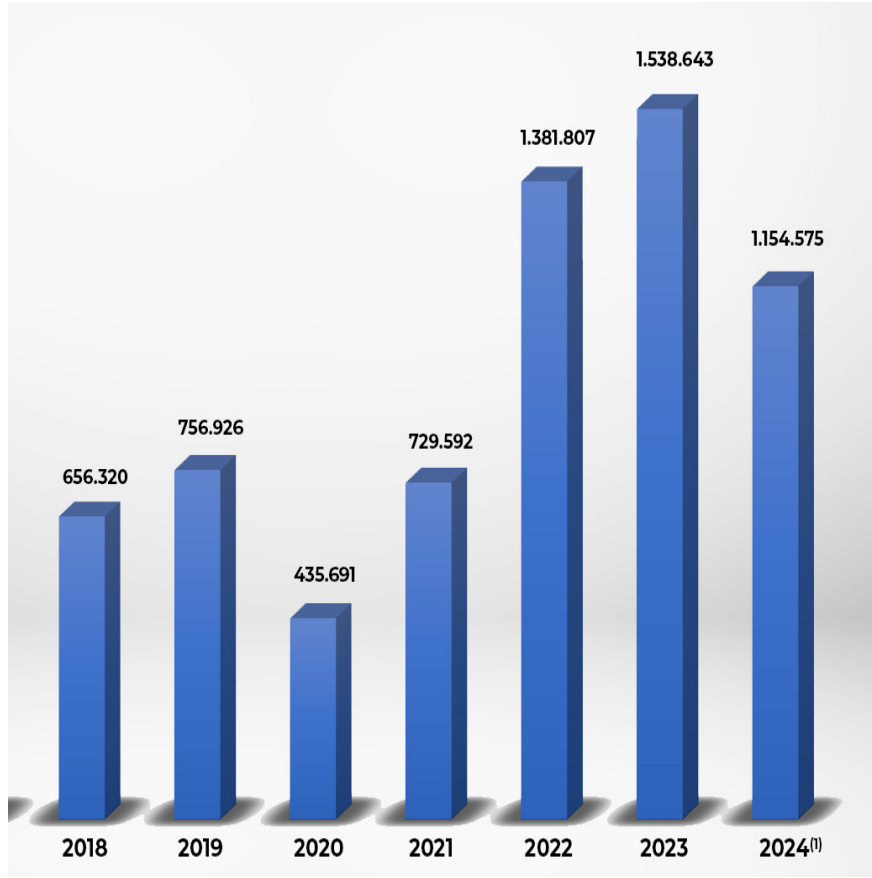
Günümüzde turizm endüstrisi, dünya ticaretindeki hizmet faaliyetlerine ve sanayileşmeye katkı sağlayan sektörlerin başında gelmektedir. Bununla birlikte hem kalkınmış hem de kalkınmakta olan ülkelerin döviz gelirlerini artırmak amacıyla ekonomik faaliyetlerini artırmalarını teşvik eden önemli bir sektör konumundadır (Seyidoğlu, 2015: 753). Bu bağlamda, Türkiye’de son dönemde turizm sektöründe de ilerlemeler kaydedilmekte ve bu sektörün büyümesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye’de özellikle yaşanmakta olan kriz dönemlerinde turizm sektörü büyük anlam taşımaktadır. Sektör, ulusal gelir üzerindeki olumlu etkisi, sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmayı tetiklemesi, ihracat kalitesi, bölgesel kalkınmayı destekleme ve doğal hayatı güzelleştirme özelliklerinin yanı sıra döviz girdisini ve yabancı sermaye akışını artırması nedeniyle kalkınma modellerinin temel unsurlarından biri olarak görülmektedir (Bozgeyik ve Yoloğlu, 2015: 628). Sağlık turizmi daha popüler hale gelirken, Türkiye ekonomisindeki payı yıllar içerisinde artmaktadır (Aydın ve Karamehmet, 2017: 20). 2018-2023 yıllarında gerçekleşen sağlık turizm gelirleri, Grafik 1’de gösterilmektedir. 2020 yılında tüm dünyada yaşanan Covid 19 pandemisi sebebiyle sağlık turizmi gelirinde gerileme olduğu, diğer yıllarda arttığı görülmektedir. 2023 yılında ise toplam 1.538.643 bin \$ sağlık turizmi geliri elde edilmiştir (TÜİK, 2024).

Grafik 1. 2018-2023 Yılları Sağlık Turizm Gelirleri

Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr>

2018-2023 yılları arasında Türkiye'ye gelen sağlık turisti sayıları ise Grafik 2'de gösterilmektedir. 2020 yılında dünya çapında gerçekleşen Covid 19 pandemisi sonucunda sağlık turisti sayısında gerileme olduğu, diğer yıllarda arttığı görülmektedir.

Grafik 2. 2018-2023 Yılları Sağlık Turisti Sayıları

Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr>

3. SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE'DEN YENİ BİR SİGORTA: SAĞLIK TURİZMİ KOMPLİKASYON GÜVENCESİ SİGORTASI

Çalışmanın bu bölümünde, ilk olarak sağlık turizmi kapsamında sigorta kullanıma ilişkin literatür araştırmaları ve bu araştırmaların sonuçları açıklanarak, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası tüm detaylarıyla ele alınmıştır.

3.1. Sağlık Turizminde Sigorta Kullanımı

Sağlık turizmi kapsamında sigorta uygulamaları, hem sağlık hizmeti kullanıcısı olarak hastaların hem de sağlık hizmeti sunan kuruluşların karşılaşılabileceği riskleri azaltmada önemli bir araç konumundadır. Sağlık turizminde sigorta uygulamaları karmaşık ve gelişmekte olan konulardan biridir (Bakalo vd., 2023: 61).

Sağlık turizminin önemli bir diğer bileşeni, sigorta sektörüdür. Hızla değişen dünyada, bireylerin karşılaşılabileceği riskler de artmaktadır. Sigorta sistemi, bu risklerin ortaya çıkması sonucunda gerek bireylerin gerekse toplumun uğrayabileceği kayıpları en aza indirmek için geliştirilmiştir. Sigorta, risklerin somutlaşması durumunda bireylerin uğrayabileceği zararları ve gelir kayıplarını karşılayan mali bir araçtır. Bu yüzden sigorta, ülke ekonomisinin sağlıklı bir şekilde gelişmesi için kritik bir sistemdir. Sigorta araçlarının doğru kullanılmaması gerek bireylerin gerekse işletmelerin risk almakta zorlanmalarına ve varlıklarını koruyamamalarına neden olabilmektedir (Tanrıöven vd., 2015: 99; Karaman, 2018: 412).

Seyahat sağlık sigortası, herhangi bir ulaşım yolunu kullanarak ülke içinden yurt dışına giden veya yurt dışından ülkeye seyahat eden bireyleri, seyahatleri sırasında karşılaşılabilecekleri sağlık risklerine karşı korumayı amaçlayan özel sigorta çeşididir. Bu sigorta kapsamında; acil hastalık ve rahatsızlıklara karşı tıbbi tedavi giderleri, sigortalının tedavi görebileceği mümkün olan en yakın sağlık kuruluşuna transfer, tedavi sonrası yerleşim yerine dönüş ve vefat eden sigortalının nakli gibi teminatlar yer almaktadır (TSB,2024). Seyahat sigortası poliçelerinin büyük bir kısmı, yurt dışında karşılaşılabilecek tıbbi ve dış tedavisi giderlerini, kaza sonucu ölüm veya kalıcı sakatlık durumunda ülkeye dönüş masraflarını, kaybolan ya da çalınan bagajların telafisini ve seyahat iptali ya da yeniden planlama nedeniyle oluşan maddi kayıpları güvence altına almaktadır. Buna ek olarak, bazı sigorta şirketleri, seyahat sırasında sunulan sağlık hizmetlerinin niteliğini artırmak amacıyla 24 saat tıbbi çeviri gibi ek hizmetler sunarak yolculara daha kapsamlı bir koruma sağlamaktadır (Darrat ve Gerard, 2019: 1).

Sağlık turizminde sigorta uygulamaları hizmet kalite standartlarının yükselmesine, hasta memnuniyetine ve sektörün rekabet gücünün artmasına katkı sunmaktadır. Medikal turizmin, düşük maliyet ve zamanında sağlık hizmeti alma arayışından kaynaklanan yükselişi, beraberinde sigorta şirketlerini seyahat sağlık sigortaları dışında medikal turizm kapsamında planlar oluşturmaya yöneltmiştir (Paul, 2017: 326).

Bazı ülkelerde sağlık hizmetlerinin maliyetleri oldukça yüksek olabilmekte ve ödeme yapılmadığı takdirde sağlık hizmetlerine erişim sağlamak veya tedavi görmek güçleşebilmektedir. Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı'na (DFAT) göre, Güneydoğu Asya ülkelerinde günlük tıbbi bakım giderleri 800 doları aşabilirken, hayatını kaybeden yolcuların cenazelerinin ülkelerine nakledilmesi 10.000 doları aşan bir maliyeti beraberinde getirebilmektedir. Ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri'nden gerçekleştirilen tıbbi tahliye işlemleri 75.000 ila 300.000 dolar arasında değişen maliyetlerle sonuçlanabilmektedir. Bu durum, seyahat eden bireyler için sağlık sigortasının giderek daha hayati bir önem kazanmasına yol açmaktadır (Australian government Department of Foreign Affairs and Trade, 2024)

Benzer şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nde sağlık hizmeti maliyetlerinin hızla artması ve hastaların daha ekonomik tedavi seçenekleri arayışı, medikal turizmin yükselişine önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda, Blue Shield ve Anthem Blue Cross gibi sigorta şirketleri, yurt dışında sağlık hizmeti almayı alternatif bir seçenek olarak sunan poliçeler geliştirmiştir (Paul, 2017: 326). Geliştirilen poliçelerde; hastane yatışı, doktor ziyaretleri ve reçeteleri, randevu alma ve seyahat uyarıları gibi hizmetler sağlayan mobil uygulamalar, acil tıbbi tahliye, 7/24 çevrimiçi destek gibi ek hizmetlerde ter almaktadır (Anthem, 2025).

Birleşik Krallık 'ta ise, Ulusal Sağlık Servisi (NHS), Birleşik Krallık 'ta yaşayan nüfusu kapsayan ve büyük ölçüde vergilerle fon sağlanan edilen bir sağlık sistemidir. NHS, sunduğu çoğu sağlık hizmetini, kullanım noktasında ücretsiz olarak sağlamaktadır. Avrupa Ekonomik Alanı'ndaki ülkeler ve İsviçre ile 'Sınır Ötesi Sağlık Hizmetlerinde Hasta Haklarının Uygulanması' başlıklı AB Direktifi kapsamında sağlık anlaşmaları bulunmaktadır. Söz konusu anlaşmalar, vatandaşlarının bu kapsamdaki ülkelerde yararlandıkları sağlık hizmetleri için belirlenen şartlar çerçevesinde devlet desteği almasını öngörmektedir (Tontuş, 2015).

Küresel ölçekte, tıbbi tazminat teminatına yönelik artan talep, Avrupa genelinde özel seyahat sigortası şirketlerinin sayısının hızla artmasına yol açmıştır. İrlanda Cumhuriyeti'nde, eyalet sakinlerine geniş kapsamlı koşullar ve düzenlemeler çerçevesinde hizmet sunan birçok seyahat sigortası şirketi faaliyet göstermektedir. Bu sigorta poliçeleri, piyasa standartlarına göre ortalama kabul edilen bir tutar olan 5.000.000 €'ya kadar acil tıbbi harcamalar ve diğer ilgili masraflar için teminat sağlamaktadır. Poliçe ayrıca, dış tedavisi için 300 €'ya kadar olan masrafları ve seyahat sırasında poliçe sahipleri için ölüm yardımı kapsamında 5.000 €'ya kadar destek sunmaktadır. Bununla birlikte, tıbbi teminatlar, yolcu, seyahat arkadaşı ya da yolculuktan faydalanan diğer bireyleri etkileyen önceden var olan herhangi bir sağlık durumunu kapsamamaktadır. Önceden bir rahatsızlığı bulunan kişiler, poliçeyi satın alabilse de bu rahatsızlıklardan kaynaklanan talepler teminat kapsamında değerlendirilmez. Ancak, poliçenin düzenlenme tarihi ile seyahat günü arasında bir doktorun önerisi ya da yaralanma sonucu ortaya çıkan yeni bir tıbbi durum, önceden var olan bir sağlık durumu olarak değerlendirilmemektedir. Hamilelik ve doğum, önceden var olan ve teminat dışı bırakılan tıbbi durumlar arasında yer almaktadır. Buna karşın, bu sigorta poliçesi, yolcu, bir akrabası, seyahat arkadaşı ya da yakın bir iş ortağının yaralanması veya hastalanması durumunda oluşan masrafları karşılamaktadır (Irish Department of Foreign Affairs and Trade, 2024).

Bu bölümde sağlık turizmi kapsamında sigorta kullanımına ilişkin olarak yapılan literatür araştırmaları ve bu araştırmaların sonuçları açıklanmıştır.

Sağlık hizmeti almak için yurtdışına gitmek, aynı veya benzer hizmeti evde almaktan daha ucuz bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır. Paul, Barker, Watts, Messenger ve Coustasse (2017); medikal turizmin faydalarını ve risklerini inceleyerek ABD sigorta piyasasının artan medikal turizm eğilimine verdiği tepkiyi araştırmıştır. Sigorta şirketlerinin sağlık turizmi müşterilerine yönelik, Hindistan ve Kosta Rika gibi ülkelere seyahat seçeneği sunan yeni sigorta seçenekleri sunmaya başladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Turizm alanında karşılaşılan risklere karşı sigorta hukukunun yapısını tespit etmeye yönelik, Arini, Sudibya ve Sancaya (2018) tarafından ampirik bir hukuki araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları; turizm sigortasının, turistik destinasyonda meydana gelen ve üçüncü şahısların menfaatine ilişkin sorumluluk sigortası olarak sınıflandırılabilir bir sigorta olduğu ve turizm sektöründe, sorumluluk duygusu nedeniyle turizm hizmet sağlayıcılarının talebiyle yapıldığı tespit edilmiştir.

Yılmaz, Sarıaydın ve Sönal'ın (2020) İngiltere'de gerçekleştirdikleri araştırmaya göre, Türkiye'nin sağlık turizmi fırsatlarına odaklanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, İngiltere'den Türkiye'ye yönelik sağlık turizminde önemli bir artış yaşandığı belirlenmiştir. Sağlık turistlerinin Türkiye'yi seçmesindeki ana etkenler arasında düşük tedavi maliyetleri, kısa bekleme süreleri ve sigorta kapsamında olmayan tedavilere erişim gibi nedenler öne çıkmaktadır.

Bir diğer çalışmada; Shyshpanova (2022) Ukrayna'da, turizm işletmelerinin ekonomik güvenliğinin sağlanmasında sigortanın rolünü belirlemek ve turizm alanında sigorta korumasının geliştirilmesine yönelik pratik öneriler geliştirmek amacıyla seyahat sigortası iç pazarının mevcut gelişim durumunu analiz etmiştir. Turizm sigortasının gelişimini kısıtlayan ana faktörlerin; turistlerin, turistik işletme sahiplerinin ve çalışanlarının yetersiz sigorta bilgisi, halkın sigorta şirketlerine olan güvensizliği, seyahat sigortası alanında tüketicilere yönelik dolandırıcılık vakaları, yasal düzenlemelerin ve hukuki mevzuatın yetersizliği vb. olduğu ortaya çıkmıştır. Ukrayna'da seyahat sigortasının gelişimine ilişkin sorunların çözülmesi, güvenliğe yönelik tehditlerin en aza indirilmesini mümkün kılacaktır. Bu durum aynı zamanda turistlerin ve turizm sektörünün mali güvenliğinin garanti altına alınmasına da katkıda bulunacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Bakalo, Krekoten ve Makhovka (2023); turizm sektöründeki sigorta sürecinin özelliklerini ve önemini analiz ederek, turizm işletmelerinin faaliyetleri üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Turistlerin güvenli bir şekilde seyahat edebilmeleri açısından seyahat sigortasının güvence sağladığı ve başlıca finansal riskleri karşılamak üzere tasarlandığı sonucuna ulaşmışlardır. Turistler düşük maliyetli seyahatler için seyahat sigortasına ihtiyaç duymayabilirken, önemli bir uluslararası seyahat için önceden ödeme yaparken, öngörülemez salgın hastalıklar ve askeri operasyonlar ortamında seyahat ederken, yüksek maliyetli bir sigorta yaptırmak kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacağını tespit etmişlerdir.

Türkiye'de sağlık turizminin sektörel yapısını, aktörlerini, işleyişini ve sorunlarını farklı paydaşların bakış açısıyla tespit etmek amacıyla Eren ve Türkay (2023) tarafından bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, katılımcılara sigorta şirketleri ile olan ilişkilerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Sigorta şirketlerinin, özel hastanelerin tamamına yakını ile anlaşma yaptıklarını, hastadan veya sigortadan kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Genel olarak, sigorta şirketleriyle tedavi ücretleri konusunda anlaşmazlıklardan kaynaklandığı, tedavi masraflarının sigorta şirketi tarafından karşılanmaması nedeniyle hasta ile sorunlar ve sigorta şirketlerinin geç cevap vermesi gibi iletişim sorunları yaşandığı belirtilmiştir.

3.2. Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası

Sağlık turizmi, dünya genelinde döviz getirici önemli bir ihracat kalemi olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle, birçok ülke, sağlık turizmini teşvik etmek amacıyla çeşitli destek paketleri sunmaktadır. Küresel ölçekte, sağlık turizmi sektörü devletlerarası yoğun bir rekabete sahiptir; her ülke, potansiyel sağlık turizmi turistlerini kendi topraklarına çekebilmek ve bu yolla döviz geliri elde edebilmek için sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren tesisler ile araçlara yönelik destekler sunmaktadır. Türkiye de, sağlık turizmini teşvik eden devletlerarasında önemli bir yer tutmakta olup, Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan teşvik paketleri ile bu sektörü desteklemektedir (Kuru, 2023: 181).

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında 19 Nisan 2022 tarihinde alınan karar ile komplikasyonlar ve seyahat sağlık sigortası desteklenmektedir (Resmi Gazete,2022). Türkiye'ye tedavi amaçlı gelen hastalar için, sağlık hizmeti veren kurum ve kuruluşlar ya da sağlık turizmi aracılık şirketleri (seyahat acenteleri) aracılığı ile Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirketleri aracılığıyla yaptırılacak komplikasyon ve seyahat sağlık sigortası giderlerine devlet tarafından %70 oranında teşvik uygulanmaktadır. 2024 yılında destek üst limiti 7.304.631 TL iken, 2025 yılında bu tutar 10 milyon 942 bin TL'ye yükseltilmiştir (Ticaret, 2025).

Sağlık turizminin teşvik edilmesinde karşılaşılan tıbbi risk ve politik risk olmak üzere iki önemli risk bulunmaktadır. Tıbbi risk, sağlık turizmi yapan ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin düşük olmasından kaynaklanan hizmet kalitesi standartları ile ilgilidir. Bu riskin başlıca unsurları, tıbbi hataların önlenmesinin zorluğu ve tedavi süreçlerinde beklenmedik maliyetlerin ortaya çıkabilmesidir. Özellikle, tıbbi hataların engellenmesinde uygulanan kuralların yetersizliği, sağlık hizmeti sunan ülkelerdeki kaliteyi olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, sağlık turizmi kapsamında yurtdışına giden hastaların klinik durumlarının kötüleşmesi, operasyon sonrası bakım gereksinimleri veya komplikasyonlar gibi öngörülemeyen sağlık sorunlarının tedavi edilmesi, ek maliyetler yaratabilmektedir. Politik risk ise, sağlık turizminin uluslararası ilişkiler üzerindeki etkilerini ifade etmektedir. Ayrıca, sağlık turizminin bazı ülkelerde daha yaygın hale gelmesi, sağlık hizmetlerini yurtdışına yönlendiren ülkelerin uluslararası sağlık sistemindeki itibar kaybına neden olabilmekte, özellikle ABD gibi ülkelerde, yabancı doktorların batılı ülkelerde çalışmayı tercih etmelerine yol açabilmektedir (İçöz, 2009: 2270).

Sağlık turizminin teşvik edilmesi sürecinde karşılaşılan tıbbi risklerin etkilerinin azaltılmasında, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası kritik bir rol üstlenmektedir. Sağlık turizmi kapsamında sunulan komplikasyon sigortası, yabancı hastaların Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden yararlanırken, tedavi sürecinde veya sonrasında karşılaşılabilecekleri olası komplikasyonlar nedeniyle ortaya çıkabilecek tıbbi masrafları karşılayarak, hastaların maddi güvence altına alınmasını sağlamaktadır. Bu sigorta, hastaların Türkiye'deki sağlık kuruluşlarında tedaviye devam etmelerini ve oluşabilecek ek masrafları karşılamalarını temin etmek amacıyla özel olarak tasarlanmıştır.

Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası, sağlık turizmi gerekçesiyle Türkiye'ye yurtdışından gelenlerin, Türkiye'deki akredite hastane ve kliniklerde yaptırdıkları ameliyat, tıbbi müdahale ve prosedürler, uygulanan tedaviye bağlı oluşabilecek komplikasyonlar nedeniyle operasyonun revizyonu veya yeniden yapılması gereken durumlarda güvence sağlamaktadır. Tedavi sonrası gelişebilecek komplikasyonlar, hastaların ve yakınlarının maddi yükümlülük altına girmemesi amacıyla sağlık sigortası kapsamına alınmaktadır. Sigorta süresi, 180 gün olarak belirlenmiş olup, bu süre içerisinde hastalara uzun vadeli bir koruma sunmaktadır. Sigorta poliçesinin geçerli olduğu yaş aralığı 5 ile 75 yaş olarak belirlenmiştir. Poliçe düzenlemesi, sigortalının pasaport numarası üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu sigorta poliçesi, yalnızca Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde, poliçe başlangıç tarihinden sonra gerçekleştirilen ameliyat, tıbbi müdahale ve tedavi işlemleri sonucu meydana gelen komplikasyonlarla ilgili tedaviler için geçerlidir. Bununla birlikte, sigortalının isteği üzerine sağlanan "kendi ülkesinde müdahale teminatı" kapsamında, sigortalı kişinin ülkesine gitmesi sonrası geçirdiği tıbbi müdahaleler veya ameliyatlar sonucunda oluşan, yara yerinde akıntı, enfeksiyon gibi erken dönemde ortaya çıkan ve ciddi bir komplikasyon gelişmesini gerektirmeyen küçük tıbbi girişimler ile tedaviler, poliçede ve sertifikada belirtilen limitler dahilinde teminat altına alınmaktadır (Demirsaglik,2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.1. Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigorta Kapsamı

Türkiye'ye sağlık turizmi amacıyla gelen bireylere yönelik tasarlanmış olan Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası, tedavi süreci sırasında ortaya çıkabilecek olası komplikasyonlara karşı ek bir güvence sağlamaktadır. Bu sigorta, hastaların ameliyat veya tedavi sonrasında karşılaşılabilecekleri komplikasyonlarla başa çıkabilmeleri adına çeşitli plan seçenekleri sunmaktadır. Söz konusu planlar, farklı teminatlar ve ödeme alternatifleri ile hastaların ihtiyaçlarına uygun şekilde yapılandırılmıştır (Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024). Sigorta kapsamında yer alan teminatlar aşağıda detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

3.2.1.1. Yatarak Tedavi Teminatı

Türkiye’de Sağlık Turizmi Akreditasyon Belgesi’ne haiz sağlık kuruluşlarında gerçekleştirilen ameliyatlar, tıbbi müdahaleler ve müdahaleler sonrasında meydana gelen tıbbi komplikasyonlar ile poliçe planlarında yer alan tedaviler, poliçede belirtilen teminat sınırları ve oranları çerçevesinde sigortalı tarafından karşılanmaktadır. Estetik ameliyatlar ve diş tedavileri ile ilgili kişisel beğeniden kaynaklanan mağduriyetler bu poliçe kapsamında değerlendirilmemektedir. Teminatlar, poliçede yazılı ameliyatlar veya tıbbi müdahaleler için uygulanabilir olup, poliçe dışındaki tıbbi tedavi ya da uygulamalardan kaynaklanan komplikasyonlar teminat kapsamı dışındadır. Revizyon ameliyatı ya da müdahalesi ile komplikasyonların tedavisi için gerekli giderler teminata dahil edilirken, ameliyat ya da müdahale sonrası ihtiyaç duyulabilecek rehabilitasyon ve fiziksel tedavi giderleri teminat dışı bırakılmıştır (Demirsaglik,2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.1.2. Ulaşım Teminatı

Sigortalının Türkiye’de yapılan bir tedavi sonrası meydana gelen komplikasyonların tedavisinin veya cerrahi müdahalenin revizyonunun gerekmesi durumunda, sigortalının bulunduğu ülkeden Türkiye’ye seyahati için yaptığı ekonomik sınıf uçak yolculuğu bilet bedeli sigortalının poliçede yazılı limit ve muafiyetler doğrultusunda karşılanmaktadır (Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.1.3. Konaklama Teminatı

Türkiye’de gerçekleştirilen bir tıbbi tedavi sonrasında meydana gelen komplikasyonun çözümü veya tıbbi müdahalenin revizyonunun zorunlu olması halinde, sigortalının Türkiye’deki tıbbi tedavi başlamadan ve sonrasında sağlık kuruluşu dışında ödemesi gereken konaklama bedelleri; poliçede yazılı teminat tutarı kadar olmak kaydıyla bu teminat dâhilinde karşılanmaktadır (Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.1.4. Kendi Ülkesinde Müdahale Teminatı

Tercihe bağlı olarak verilen bu teminat, sigortalının yurduna geri dönüşü sonrasında uygulanan tıbbi müdahale veya ameliyat ile ilgili yara, enfeksiyon gibi geri dönüş gerektirmeyen erken komplikasyonlara ilişkin küçük müdahale ve tıbbi tedavi giderlerini poliçe ve sertifikada düzenlenen limitler kapsamında karşılamaktadır. Değerlendirme sonrası, teminat kapsamındaki giderlere ilişkin ödemeler, belirtilen teminat limitleri doğrultusunda karşılanmaktadır (Demirsaglik,2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.1.5. Refakatçi Giderleri Teminatı

Refakatçi Gider teminatı sadece Cerrahi ve Kardiyovasküler Cerrahi planlarında opsiyon olarak sunulmaktadır. Sigortalının Türkiye’de yapılacak ilk tıbbi müdahalesi veya ameliyatı için geçerli olmayıp, sigortalıya uygulanacak ikincil tıbbi müdahale sırasında, sigortalı ile birlikte gelmek üzere yola çıkacak refakatçi kişinin yol masrafları ve barınma masrafları, poliçe ve sertifikada yazılı teminat limitleri ve muafiyetler dâhilinde karşılanmaktadır (Demirsaglik, 2024; MyHealth, 2024).

3.2.1.6. Seyahat Sağlık Teminatı

Sigorta sertifikasında ve poliçede detayları yer alan tedavi hizmetleri, ambulans hizmetleri, tıbbi danışmanlık ve defin nakil işlemlerine ilişkin giderler seyahat sağlık sigortası teminat limitleri ve özel şartları çerçevesinde değerlendirilmektedir (Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

3.2.2. Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigorta Planları

Sağlık turizmi komplikasyon sigortası hizmeti sunan seyahat sigortası şirketlerine ait web siteleri incelenmiş ve detaylı teminat bilgisi içeren dört farklı sigorta poliçesi seçilmiştir. Seçilen sigorta poliçeleri, her bir sigorta şirketinin poliçe sahiplerine sunduğu seyahat sağlık komplikasyon planları ve teminatları açısından farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar, başta ürün farklılaştırması olmak üzere, sigorta şirketlerinin iş stratejilerine dayanmaktadır. Tablo 1’de belirlenen seyahat sigortası şirketlerinin sunduğu sağlık turizmi komplikasyon sigortaları, kapsadıkları komplikasyon planlarına göre karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigorta Poliçelerinin Karşılaştırmalı Teminat Özellikleri

Sigorta İsmi	Diş Komp. Planı	Saç Ekimi Komp. Planı	Göz Komp. Planı	Estetik Komp. Planı	Obezite Cerrahisi Komp. Planı	Ortopedi, Jinekoloji, Genel Cerrahi Komp. Planı	Kalp ve Damar Cerrahisi Komp. Planı
Demir Sağlık Turizmi Komplikasyon Sigortası	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sompo Komplikasyon Sigortası	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Koru Sigorta Seyahat Sağlık Medikal Komplikasyon Sigortası	✓	✓	✓	✓	-	-	-
MyHealth Sağlık Turizmi Komplikasyon Sigortası	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Kaynak: Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Sompo Sigorta, 2024

Belirlenen sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortalarında; diş komplikasyon planı, saç ekimi komplikasyon planı, göz komplikasyon planı, kardiyovasküler cerrahi planı, jinekoloji, ortopedi, genel cerrahi ve estetik planı olmak üzere sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sağlayan farklı planlar bulunmaktadır.

3.2.2.1. Diş Komplikasyon Planı

Diş tedavi planı kapsamında ödenecek komplikasyonlar, diş çekimi, cerrahi diş çekimi, kök kanal işlemi, implant işlemi, protetik diş işlemleri ve periodontoloji tedavileri sonrasında ortaya çıkan giderlerle sınırlıdır. Ortodontik tedaviler ise teminat dışı bırakılmıştır. Protez diş yapım yönteminde, protezin şeklinin ya da renginin hoşlanılmaması gibi kişisel memnuniyetsizlikler bir komplikasyon olarak değerlendirilmemektedir. Cerrahi diş çekimlerinde meydana gelen gecikmiş kanama, diş eti enfeksiyonu veya diş parçasının kalması, implant işlemleri ile ilgili komplikasyonlar teminat kapsamında değerlendirilmektedir (Demirsaglik, 2024;Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Sompo Sigorta, 2024).

3.2.2.2. Saç Ekimi Komplikasyonu Planı

Saç ekimi planı kapsamında, sigortalının veya hastanın, prosedürü uygulayan doktorun önerilerini yerine getirmemesi neticesinde meydana gelen komplikasyonlar ve saç ekimi başarısızlığı kapsam dışında bırakılmıştır. Ancak, doktorun önerilerini yerine getirilmesine rağmen ekilen saç ekim başarısızlığı veya saç yüzeyinde enfeksiyon gelişmesi durumunda uygulanacak tedaviler ve gerekirse yeniden saç ekimi ise teminat kapsamına dahil edilmektedir. Revizyon ekimi durumunda ise, ilk girişimde yapılan ekim adedinin üzerinde gerçekleştirilen ekimler teminat kapsamında bulunmamaktadır (Demirsaglik, 2024; Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Sompo Sigorta, 2024).

3.2.2.3. Göz Komplikasyonu Planı

Göz tedavi planı kapsamında, excimer lazer, lasik gibi kırılma kusuru cerrahisi, katarakt ameliyatı, ptosis ameliyatı, glokom ameliyatı ve retina dekolmanı ameliyatlarına bağlı oluşabilecek komplikasyonlar, poliçede belirtilen teminatlar çerçevesinde karşılanmaktadır (Demirsaglik, 2024; Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Sompo Sigorta, 2024).

3.2.2.4. Ortopedi, Jinekoloji, Genel Cerrahi, Estetik Komplikasyonu Planı

Uygulanan cerrahi girişimlerde, cerrahi öncesi hasta tarafından imzalanan aydınlatma ve onay formunda belirtilen komplikasyonlar sigorta kapsamında yer almaktadır. Estetik operasyonlarda, işlemin kişi zevkine uymamasına bağlı revizyon istemleri teminat kapsamı dışı bırakılmıştır. Bununla birlikte estetik ameliyatlarda başarısızlık durumunda ortaya çıkan revizyonlar teminat kapsamında değerlendirilmektedir (Demirsaglik, 2024; Koru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Sompo Sigorta, 2024).

3.2.2.5. Kalp ve Damar Cerrahisi Komplikasyonu Planı

Sağlık kurumunda gerçekleştirilmiş tüm kardiyovasküler cerrahi işlemleri sonrasında gelişebilecek olan olası komplikasyonlar, gerçekleşen cerrahi operasyon için tıbbi literatürde yazılı komplikasyonlar doğrultusunda teminat kapsamına alınmaktadır (Demirsaglik, 2024; Kuru Sigorta, 2024; MyHealth, 2024; Somp Sigorta, 2024).

4. SONUÇ

Sağlık turizmi, Türkiye'nin son yıllarda gözle görülür bir şekilde gelişen ve uluslararası alanda dikkat çeken bir sektör haline gelmiştir. Bu süreçte, Türkiye'deki sağlık kuruluşlarının sunduğu yüksek kaliteli sağlık hizmetleri ve sahip olduğu teknolojik alt yapı ile Türkiye'nin öne çıkmasında oldukça etkilidir. Sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası da bu bağlamda önemli bir role sahiptir.

Sağlık Turizmi Komplikasyon Güvencesi Sigortası, sağlık turizmi kapsamında hastaların Türkiye'ye gelerek sağlık hizmeti almasını teşvik etmektedir. Tedavi sürecinde olası riskleri minimize ederek, hastaların tedavi sonrası oluşabilecek istenmeyen durumlar karşısında hem mali hem de tıbbi açıdan korunmalarını sağlamaktadır. Özellikle tedaviden sonra hastanın ülkesine dönmesi sonrası ortaya çıkabilecek komplikasyonlar, bu sigorta ile kapsam altına alınmıştır ve bu durum ile hastaların ek mali yük altına girmesi engellenmiştir.

Ayrıca, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası, Türkiye'nin uluslararası alanda sağlık turizmi sektöründe güvenilirlik ve kalite açısından öne çıkmasında önemli rol oynamaktadır. Yabancı hastaların, sağlık hizmetlerinin yanı sıra komplikasyonlara karşı güvence taşıyan tedavi görmelerini sağlaması, Türkiye'nin bu alandaki konumunu güçlendirmektedir.

Ancak sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortasına ilişkin özel şartlar henüz belirlenmemiştir. Ancak, ilgili sigorta poliçeleri incelendiğinde, sağlık sigortası genel şartları, seyahat sağlık sigortası genel şartları ve ferdi kaza sigortası genel şartlarının yanı sıra, Özel Sağlık Sigortaları Yönetmeliği'nin hükümlerinin de geçerli olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye'de sağlık turizmi giderek daha fazla popülerlik kazanmakta ve bu alandaki hizmetlerin kalitesi ve erişilebilirliği uluslararası alanda dikkat çekmektedir. Sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası, yabancı hastaların Türkiye'ye gelmelerini teşvik eden ve tedavi sürecinde olası riskleri azaltan önemli bir unsurdur. Bu sigorta, hastaların tedavi sonrası oluşabilecek istenmeyen durumlar karşısında mali ve tıbbi anlamda korunmalarını sağlar. Ayrıca, sağlık turizmi komplikasyon güvencesi sigortası Türkiye'nin sağlık turizmi sektöründe uluslararası standartlarda bir güvenilirlik ve kalite sunmasına da yardımcı olmaktadır. Sağlık kuruluşlarının sunduğu bu sigorta hizmeti, Türkiye'nin sağlık turizmindeki konumunu güçlendirecek ve küresel düzeyde tercih edilen bir destinasyon olmasına katkıda bulunacaktır.

Konuyla ilgili bilgi birikiminin çok boyutlu olarak daha da zenginleşmesi ve çeşitlenmesi için uygulamaya (birincil verilere) dayalı gerek hizmet sunanlar (sağlık sektörü yöneticileri ve çalışanları ile politika belirleyicileri) gerekse de hizmet alanlar (tedavi gören hastalar) ile sigorta şirketlerinin uygulamaya dönük görüşlerinin de alındığı saha araştırmalarının yürütülmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Anderssen, J. (2016). What is a health worker? How spa therapists in a Norwegian health hotel understand their work. *Anthropology & medicine*, 23(1), 30-41.
- Anthem. (2025) <https://www.anthem.com/individual-and-family/travel-medical-insurance/> (Erişim Tarihi: 08.01.2025).
- Arini, D. G. D., Sudibya, D. G., & Sancaya, I. W. W. (2018). Insurance as a Form of Tourism Protection. In *International Conference on Business Law and Local Wisdom in Tourism (ICBLT 2018)* (pp. 36-40). Atlantis Press.
- Aşıkoğlu, P. S. Ş., & Karaman, D. (2023). Nöropazarlama Yaklaşımının Sağlık Turizminde Kullanılmasına Yönelik Öneriler, 9 th International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress, 1-11.
- Australian government Department of Foreign Affairs and Trade. Travel advise for countries and events. (2024, Aralık 30). <https://www.smartraveller.gov.au/> adresinden alındı.

- Aydin, D., Aktepe, C., Sahbaz, R. P., & Arslan, S. (2011). Türkiye’de medikal turizmin geleceği. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi ve Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Koordinatörlüğü*, 1-22.
- Bakalo, N., Krekoten, I. ve Makhovka, V. (2023). Insurance Tourism. *Економічні горизонти*, (1 (23)), 59-69.
- Bölüktaş, R. P. (2020). Türkiye’nin yaşlı sağlığı turizmi için fırsatları. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 1-15.
- Bulut, A. (2022). Türkiye’nin Üçüncü Yaş Turizm Potansiyeli ve Geleceği 2, *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 231-249.
- Çetinkaya T, Zengin B. (2009). Yaşlı bakımı ve turizm. *Panel Bildiri Kitapçığı*; 172-181.
- Darrat, M., & Gerard, T. F. (2019). An exploratory study of medical cover policies offered by the travel health insurance industry. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 8(8), 1-8.
- Demir Sağlık, (2023), https://www.demirsaglik.com.tr/blog/saglik/saglik_turizmi_komplikasyon_guvenesi_nedir_avantajlari_nelerdir/ (Erişim Tarihi: 15.12.2023).
- Eren, M. ve Türkay, O. (2023). Türk medikal turizm sektöründe yapı, işleyiş ve sorunlar: Farklı paydaşlar gözünden bir değerlendirme. *İşletme Bilimi Dergisi*, 11(2), 91-112.
- Gençay, C. (2007). Sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmede turizm sektörü. *Sağlık Turizmi İçinde (172-180)*. M. Bulu ve İH Eraslan (Ed.). İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınevi.
- Gür Ömay, E. G., Cengiz, E. (2013). Health tourism in Turkey: Opportunities and threats. *Mediterranean journal of social sciences*, 4(10): 424-424.
- İçöz, O. (2009). *Sağlık Turizmi Kapsamında Medikal (Tıbbi) Turizm ve Türkiye’nin Olanakları*. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 4(14), 2257-2279. <https://doi.org/10.19168/jyu.17972>
- Irish Department of Foreign Affairs and Trade. Travel insurance and health. 2024, <https://www.dfa.ie/travel/know-before-you-go/travel-insurance-and-health/> adresinden alındı.
- Kabacık, M. (2021). Covid 19 Pandemisinin Türkiye Sağlık Turizmine Etkileri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5, 464-476.
- Karaman, D. (2018). *INSURANCE SECTOR’S CURRENT PROBLEMS WITHIN 2023 VISION: A RESEARCH ON ANTALYA*. The Journal of Academic Social Science, 77, 411-422.
- Karamehmet, B., & AYDIN, G. (2017). Turizm Sektöründe Sosyal Medya Kullanım Etkinliğinin İyileştirilmesi: 5 Yıldızlı Oteller Üzerinde Bir Çalışma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 593-606.
- Koru Sigorta. (2024, 12 30). <https://www.korusigorta.com.tr/Doc/Koru%20Sigorta-TR-2-.pdf> adresinden alındı
- Kuru, D. (2023). Sağlık turizmi hukuku. *Geçmişten günümüze sağlık turizmi*, Çizgi Kitapevi. 174-191.
- Meler, M., Ružić, D., & Kovačević, D. (1996). Health service-a part of the tourism product. *Tourism and hospitality management*, 2(2), 265-278.
- Musa, G., Thirumoorathi, T., & Doshi, D. (2012). Travel behaviour among inbound medical tourists in Kuala Lumpur. *Current issues in tourism*, 15(6), 525-543.
- Muzaffar, F., & Hussain, I. (2007). Medical tourism: are we ready to take the challenge?. *Journal of Pakistan Association of Dermatologists*, 17(4), 215-218.
- MyHealth. (2024, 12 30). <https://www.my-health.com.tr/blank-1> adresinden alındı
- Omay, E. G. G., & Cengiz, E. (2013). Health Tourism in Turkey: Opportunities and Threats. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(10), 424-431.
- Özkan, M. E. (2019). Sağlık Turizmi Kapsamında Türkiye’nin Medikal Turizm Potansiyeline Yönelik Bir Değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 50-64.
- Öksüz, B., & ALTINTAŞ, V. (2017). Sağlık turizminde dijital iletişim kanallarının kullanımı. *Seyahat ve otel işletmeciliği dergisi*, 14(1), 59-75.
- Öztürk, Y., & Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(10), 183-195.

- Paul III, DP, Barker, T., Watts, AL, Messinger, A. ve Coustasse, A. (2017). *Insurance Companies Adapting to Trends by Adopting Medical Tourism*, 36 (4), 326-333.
- Resmi Gazete (2022), <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/04/20220420.htm>-(Erişim Tarihi: 10.12.2023).
- Resmi Gazete (2023), <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231101M1-1.htm>/ (Erişim Tarihi: 10.12.2023).
- Sağlık Bakanlığı, <https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/TR-23587/saglik-turizmi-nedir.html>/ (Erişim Tarihi: 12.12.2023).
- Shyshpanova, N. (2022). Insurance as a Direction of Guaranteeing the Financial Security of the Tourism Business. *Modern Economics*.98-103.
- Sompo Sigorta. (2024, 12 31). <https://www.somposigorta.com.tr/komplikasyon-sigortasi> adresinden alındı
- Tanrıöven, C., & Gürbüz, İ. (2015). Dünyada Mikro Sigorta Uygulamalarının Karşılaştırılması ve Türkiye’de Uygulanabilirliği. *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 97-121.
- Tontuş, H. Ö. (2015). Tüm yönleriyle sağlık turizmi. *TC Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı, Ankara*.
- Toprak, L., Elsaied, H. H., & Mahmood, S. A. (2014). Turizmin Yükselen Trendi: Sağlık Turizmi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(50).
- Ticaret Bakanlığı, (2025), <https://ticaret.gov.tr/data/629dab6813b876408c889af6/SA%C4%9ELIK-Destek%20Program%C4%B1%20Rehberi.pdf> / (Erişim Tarihi: 27.02.2025).
- TSB, (2024). https://www.tsb.org.tr/content/Legislations/ Seyahat_Sagl %C4%B1k_Sigortas%C4%B1 _Genel_ Sartlar %C4%B1.pdf / / (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- TÜİK, <https://data.tuik.gov.tr/>(Erişim Tarihi: 01.12.2023).
- Türkiye Sağlık Turizmi Derneği, <http://saglikturizmi.org.tr/tr/> (Erişim Tarihi: 01.12.2023).
- USHAŞ,(2023).<https://www.ushas.com.tr/wp-content/uploads/2023/06/2022-Yili-Faaliyet-Raporu-1.pdf>/ (Erişim Tarihi: 10.12.2023).
- Üstün, U., Demir, Uslu, Y. X. (2022). Türkiye’nin sağlık turizminde tercih edilme nedenleri üzerine bir çalışma: Medikal turizm endeksi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 344-353.
- Yılmaz, S., Sarıaydın, İ., Sönel, T. (2020). İngiltere Özelinde Türkiye’nin Sağlık Turizmi Fırsatları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-85.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).